ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 16ης Δεκεμβρίου 1992 *

Στην υπόθεση C-210/91,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τις Μαρία Πατακιά και Maria Blanca Rodriguez Galindo, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον R. Hayder, εκπρόσωπο της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

προσφεύγουσα,

κατά

Ελληνικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενης από τον Φωκίωνα Γεωργακόπουλο, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία της Ελλάδος, 117, Val de Sainte-Croix,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο να αναγνωριστεί ότι η Ελληνική Δημοκρατία, επιβάλλοντας σε έναν τουρίστα, δυνάμενο να τύχει του ευεργετήματος του καθεστώτος της κοινοτικής προσωρινής εισαγωγής για τα προσωπικά είδη που μετέφερε στο αυτοκίνητό του, πρόστιμο υπολογιζόμενο με βάση τους εφαρμοστέους φόρους και δασμούς σε εμπόρευμα που δεν είχε δηλώσει, καίτοι η ψευδής δήλωση στην οποία προέβη δεν μπορούσε να στερήσει το Δημόσιο

* Γλώσσα διαδικασίας: η ελληνική.

από την είσπραξη δασμών και φόρων, δεδομένου ότι η οικεία βιντεοκάμερα περιελαμβάνετο μεταξύ των προσωπικών ειδών του εν λόγω ατόμου, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΟΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους O. Due, Πρόεδρο, K. N. Κακούρη, M. Zuleeg, J. L. Murray, προέδρους τμήματος, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, F. Grévisse, M. Díez de Velasco και P. J. G. Kapteyn, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: C. Gulmann
γραμματέας: L. F. Hewlett, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 24ης Ιουνίου 1992, κατά την οποία η Επιτροπή εκπροσωπήθηκε από τον Δ. Γκουλούση, Νομικό Σύμβουλο της Επιτροπής, η δε Ελληνική Δημοκρατία από τον Φ. Γεωργακόπουλο, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 15ης Σεπτεμβρίου 1992,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 7 Αυγούστου 1991, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε, δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή με την οποία ζητεί να αναγνωριστεί ότι η Ελληνική Δημοκρατία, επιβάλλοντας σε έναν τουρίστα, δυνάμενο να τύχει του ευεργετήματος του καθεστώτος της κοινοτικής προσωρινής εισαγωγής για τα προσωπικά είδη που μετέφερε στο αυτοκίνητό του, πρόστιμο υπολογιζόμενο με βάση τους εφαρμοστέους φόρους και δασμούς σε εμπόρευμα

που δεν είχε δηλώσει, καίτοι η ψευδής δήλωση στην οποία προέβη δεν μπορούσε να στερήσει το Δημόσιο από την είσπραξη δασμών και φόρων, δεδομένου ότι η οικεία βιντεοκάμερα περιελαμβάνετο μεταξύ των προσωπικών ειδών του εν λόγω ατόμου, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΟΚ.

2 Δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3599/82 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1982, για το καθεστώς της προσωρινής εισαγωγής (ΕΕ L 376, σ. 1), το ευεργέτημα του καθεστώτος της προσωρινής εισαγωγής με πλήρη απαλλαγή από τους εισαγωγικούς δασμούς παρέχεται ως προς τα προσωπικά είδη τα οποία μεταφέρει μαζί του ο επιβάτης για τη διάρκεια της παραμονής του στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας. Το άρθρο 2, παράγραφος 2, του ιδίου κανονισμού προβλέπει ότι «οι εν λόγω αρχές λαμβάνουν όλα τα μέτρα που κρίνουν αναγκαία για την εξασφάλιση της ταυτότητας των εμπορευμάτων και τον έλεγχο της χρησιμοποιήσεώς τους». Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1751/84 της Επιτροπής, της 13ης Ιουνίου 1984, που καθορίζει ορισμένες διατάξεις εφαρμογής του προαναφερθέντος κανονισμού (ΕΕ L 171, σ. 1), τα προσωπικά είδη των ταξιδιωτών γίνονται δεκτά στο καθεστώς της προσωρινής εισαγωγής χωρίς γραπτή διασάφηση με τους όρους που καθορίζουν οι αρμόδιες αρχές.

3 Η διάταξη αυτή δεν αποκλείει επομένως τη δυνατότητα για τις εν λόγω αρχές να απαιτούν προφορική δήλωση.

4 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι στις 22 Μαρτίου 1989 ένας Γερμανός υπήκοος διήλθε με το αυτοκίνητό του τα σύνορα μεταξύ Γιουγκοσλαβίας και Ελλάδας στον σταθμό των Ευζώνων. Κατά την είσοδό του στην Ελλάδα ένας υπάλληλος του τελωνείου τον ρώτησε στα αγγλικά και στα γερμανικά αν είχε κάτι να δηλώσει, ιδίως δε ηλεκτρονικό υλικό ή βίντεο ή μηχανές λήψεως εικόνας. Ο ταξιδιώτης απάντησε στην ερώτηση αρνητικά. Ο υπάλληλος όμως προέβη σε έλεγχο του αυτοκινήτου και των ειδών που υπήρχαν στο αυτοκίνητο. Κατόπιν αυτού, εντόπισε μια βιντεοκάμερα, ως προς την οποία δεν κατέστη δυνατό να εξακριβωθεί το τελωνειακό καθεστώς. Ο Γερμανός τουρίστας ισχυρίστηκε ότι η κάμερα ήταν τοποθετημένη εμφανώς στο πίσω μέρος του αυτοκινήτου, ενώ ο υπάλληλος του τελωνείου θεώρησε ότι ήταν «επιμελώς κρυμμένη».

5 Το ελληνικό τελωνείο θεώρησε ότι η συμπεριφορά του τουρίστα συνιστά τελωνειακή παράβαση (ψευδή δήλωση) και του επέβαλε πρόστιμο 404 800 δρχ., που αντιστοιχεί στο διπλάσιο του ποσού των δασμών και φόρων που επιβάλλονται σε περίπτωση κανονικής εισαγωγής του εν λόγω εμπορεύματος. Ο διπλασιασμός των επιβλητέων δασμών και φόρων συνιστά την ελαχίστη προβλεπόμενη από το ελληνικό δίκαιο κύρωση στην περίπτωση ψευδούς δηλώσεως.

6 Θεωρώντας ότι η επιβληθείσα κύρωση ήταν δυσανάλογη σε σχέση προς τη διαπραχθείσα παράβαση και ως εκ τούτου μπορούσε να αποτελέσει εμπόδιο για την εφαρμογή του κοινοτικού καθεστώτος της προσωρινούς ατελούς εισαγωγής προσωπικών ειδών ταξιδιωτών, η Επιτροπή άσκησε την παρούσα προσφυγή αναγνωρίσεως παραβάσεως.

7 Στην έκθεση ακροατηρίου εκτίθενται διεξοδικώς τα περιστατικά της διαφοράς, η εξέλιξη της διαδικασίας, καθώς και οι ισχυρισμοί και τα επιχειρήματα των διαδίκων. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται κατωτέρω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.

8 Στο δικόγραφο της προσφυγής της η Επιτροπή υποστηρίζει, πρώτον, ότι κίνησε τη διαδικασία αναγνωρίσεως παραβάσεως λόγω του γεγονότος ότι η επιβληθείσα εν προκειμένω κύρωση από τις ελληνικές τελωνειακές αρχές εντάσσεται στο πλαίσιο διοικητικής πρακτικής και, επομένως, η περίπτωση του Γερμανού τουρίστα δεν είναι η μοναδική.

9 Η Ελληνική Δημοκρατία προβάλλει ότι η αιτίαση αυτή δεν περιέχεται ούτε στο έγγραφο οχλήσεως ούτε στην αιτιολογημένη γνώμη και, κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

10 Πρέπει συναφώς να υπομνησθεί καταρχάς ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 1990, C-347/88, Επιτροπή κατά Ελλάδος, Συλλογή 1990, σ. 4747, σκέψη 16), η προσφυγή που ασκείται δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΟΚ μπορεί να στηρίζεται μόνο στους λόγους και ισχυρισμούς που έχουν ήδη διατυπωθεί στην αιτιολογημένη γνώμη.

11 Εν συνεχεία, πρέπει να παρατηρηθεί ότι τόσο στη φάση του εγγράφου οχλήσεως όσο και της αιτιολογημένης γνώμης η Επιτροπή προσπάθησε να στηρίξει την παράβαση του κοινοτικού δικαίου από την Ελληνική Δημοκρατία στο συγκεκριμένο γεγονός της επιβολής του προστίμου στον εν λόγω Γερμανό τουρίστα. Δεν έγινε καμία μνεία οποιασδήποτε διοικητικής πρακτικής ούτε αναφέρθηκαν, άμεσα ή έμμεσα, παρόμοιες καταστάσεις. Επίσης, δεν διατυπώθηκε καμία αιτίαση, ούτε καν έμμεσα, σχετικά με τις διατάξεις του εθνικού δικαίου που αφορούν την υπό κρίση παράβαση.

12 Κατά συνέπεια, η αιτίαση που αφορά τη διοικητική πρακτική πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη. Επομένως, το βάσιμο της υπό κρίση προσφυγής πρέπει να κριθεί αποκλειστικά σε σχέση με το πρόστιμο που επέβαλαν εν προκειμένω οι ελληνικές τελωνειακές αρχές.

13 Δεύτερον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το ύψος του προστίμου που επέβαλαν οι ελληνικές αρχές στον Γερμανό τουρίστα είναι δυσανάλογο προς τη βαρύτητα της διαπιστωθείσας παραβάσεως και ότι η κύρωση αυτή συνιστά, κατά συνέπεια, παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, όπως αυτή έχει προσδιοριστεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου.

14 Η Επιτροπή προβάλλει συναφώς ότι από τα περιστατικά της υποθέσεως μπορεί να συναχθεί ότι η συμπεριφορά του Γερμανού τουρίστα συνιστά απλή τυπική παράβαση τελωνειακής υποχρεώσεως, η οποία δεν μπορεί να επιφέρει ως κύρωση πρόστιμο το ύψος του οποίου υπερβαίνει την αξία του εν λόγω εμπορεύματος.

15 Η Ελληνική Δημοκρατία αντικρούει την επιχειρηματολογία της Επιτροπής προβάλλοντας ότι η επιχειρηματολογία αυτή στηρίζεται κυρίως στην υποκειμενική ερμηνεία του οργάνου αυτού ως προς τη συμπεριφορά του Γερμανού τουρίστα και, ειδικότερα, στην εκτίμηση του βαθμού της ενοχής του, της βαρύτητας της παραβάσεώς του και της προθέσεως που προδίδει η συμπεριφορά αυτή. Όμως, οι διαπιστώσεις στις οποίες η Επιτροπή διατείνεται ότι προέβη ουδόλως έχουν αποδειχθεί.

16 Εν πάση περιπτώσει, η Ελληνική Δημοκρατία θεωρεί ότι η εκτίμηση των περιστατικών εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα των αρμοδίων εθνικών αρχών κάθε κράτους μέλους, υπό τον έλεγχο των εθνικών δικαστηρίων.

17 Διευκρινίζει συναφώς ότι οι αρμόδιες εθνικές αρχές θεώρησαν ότι η συμπεριφορά του ενδιαφερομένου δεν συνιστούσε απλώς περίπτωση «μη δηλώσεως», οφειλόμενης σε παρανόηση, αλλ' αντιθέτως απόπειρα παράνομης εισαγωγής είδους μεγάλης αξίας που υπόκειται σε υψηλή φορολογική επιβάρυνση. Βάσει αυτών ακριβώς των δεδομένων επιβλήθηκε στον παραβάτη το πρόστιμο, το ύψος του οποίου καθορίστηκε, όπως προσθέτει, σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία, λαμβανομένου υπόψη ότι δεν υφίσταται κοινοτική εναρμόνιση στον τομέα των τελωνειακών παραβάσεων.

18 Η Ελληνική Δημοκρατία υποστηρίζει, καταλήγοντας, ότι η εν λόγω κύρωση είναι η ενδεδειγμένη σε σχέση με τη βαρύτητα της διαπιστωθείσας παραβάσεως και, επομένως, δεν συνιστά παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.

19 Πρέπει καταρχάς να υπομνηστεί ότι, ελλείψει εναρμονίσεως της κοινοτικής νομοθεσίας στον τομέα των τελωνειακών παραβάσεων, τα κράτη μέλη είναι αρμόδια να επιλέγουν τις κυρώσεις που θεωρούν κατάλληλες (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 2ας Φεβρουαρίου 1977, 50/76, Amsterdam Bulb, Συλλογή τόμος 1977, σ. 59, σκέψη 33· απόφαση της 26ης Οκτωβρίου 1982, 240/81, Einberger, Συλλογή 1982, σ. 3699, σκέψη 17). Οφείλουν πάντως να ασκούν την αρμοδιότητα αυτή, τηρώντας το κοινοτικό δίκαιο και τις γενικές αρχές του και, κατά συνέπεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας.

20 Πράγματι, όπως το Δικαστήριο έκρινε κατ' επανάληψη, οι διοικητικές ή ποινικές κυρώσεις δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα όρια του αυστηρώς αναγκαίου για την επίτευξη των επιδιωκομένων σκοπών, μια δε τόσο δυσανάλογη προς τη βαρύτητα της παραβάσεως κύρωση δεν πρέπει να συνδέεται με τις λεπτομέρειες ασκήσεως του ελέγχου ώστε να συνιστά περιορισμό των ελευθεριών τις οποίες καθιερώνει η Συνθήκη (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 1981, 203/80, Casati, Συλλογή 1981, σ. 2595, σκέψη 27· απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 1984, 286/82 και 26/83, Luisi και Carbone, Συλλογή 1984, σ. 377, και απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 1989, 68/88, Επιτροπή κατά Ελλάδος, Συλλογή 1989, σ. 2965).

21 Στη συνέχεια, πρέπει να εξεταστεί αν, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, το πρόστιμο που επέβαλαν οι ελληνικές αρχές στον Γερμανό τουρίστα είναι τόσο δυσανάλογο προς τη βαρύτητα της παραβάσεως ώστε μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο το καθεστώς της προσωρινής εισαγωγής προσωπικών ειδών των ταξιδιωτών.

22 Πρέπει συναφώς να υπομνηστεί ότι, όταν η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι ένα κράτος παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη, σ' αυτήν εναπόκειται να αποδείξει την προβαλλομένη παράβαση (απόφαση της 19ης Μαρτίου 1991, C-249/88, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1991, σ. I-1275, σκέψη 6).

23 Όμως, καίτοι η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι ο εν λόγω τουρίστας διέπραξε απλώς μια τυπική παράβαση τελωνειακής υποχρεώσεως, ότι οι ελληνικές τελωνειακές αρχές δεν αξιολόγησαν ορθώς τις προθέσεις του και ότι, κατά συνέπεια, του επέβαλαν δυσανάλογο πρόστιμο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή ούτε καν αρχή αποδείξεως προσκομίζει προς στήριξη του ισχυρισμού αυτού. Κατά συνέπεια, τα επιχειρήματα της Επιτροπής στηρίζονται αποκλειστικά σε υποθέσεις που δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη για την εξέταση της παρούσας προσφυγής.

24 Κατά συνέπεια, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

25 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Καταδικάζει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

Due Κακούρης Zuleeg Murray

Mancini Moitinho de Almeida Grévisse Díez de Velasco Kapteyn

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 16 Δεκεμβρίου 1992.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος

J.-G. Giraud O. Due